

Dnr S2023/02794 Socialdepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2023:40 Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (S2023/02794)

Sammanfattning

Svenska Kyrkans Unga vill lyfta fram att utredningen arbetat tydligt ifrån barn och ungas berättelser och pratat med de barn och unga som varit direkt berörda av flera av utredningens förslag. Barns berättelser och erfarenheter genomsyrar hela utredningen. Vi uppmuntrar till statliga utredare fortsätta arbeta på det här sättet.

Svenska Kyrkans Unga tillstyrker att Sverige ratificerar det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen.

Svenska Kyrkans Unga är positiva till de lagändringar som betänkandet föreslår. Vi framhåller att offentligt biträde är en grundförutsättning bör tilldelas barn i alla rättsliga processer.

Svenska Kyrkans Unga tillstyrker förslaget om etablering av oberoende barnrättsbyråer, men önskar att betänkandet tydliggör att det är statens ansvar att se till att det finns aktörer som hjälper barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen.

Kommentarer till specifika delar av remissen

Kapitel 6-7 Tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen

Svenska Kyrkans Unga tillstyrker av Sverige ska ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen. Vi ser inte att de problem med handläggning av klagomål som lyfts fram kan ligga till grund för att inte ge barn möjlighet att klaga på konventionsstaten. Sverige har ratificerat barnkonventionens artikel som ger FN:s barnrättskommitté mandat att granska konventionsstaterna i förhållandet till konventionen. Därför är det av yttersta vikt att barn också själva har möjlighet att klaga till just barnrättskommittén. Det vore mycket olyckligt om Sverige, ett land där barnkonventionen är lag, fortsätter att hindra barn från att själva initiera en sådan prövning.

Kapitel 8-10 Offentligt biträde

Rätten till ett offentligt biträde är en grundförutsättning för att barn ska kunna utkräva sina rättigheter. Vi anser därför att det är bra att rätten ökar och anser att offentliga biträden bör tilldelas alla barn i rättsliga processer om det inte tydligt kan anses att det inte behövs. Då barn i normalfallet saknar processbehörighet, har de utan offentligt biträde ingen reell möjlighet att uttrycka sin mening enligt barnkonventionen artikel 12. Barn i utsatta situationer ska inte själva behöva ta ansvar för att få sina röster hörda.

Vi ser därför mycket positivt på förslag som att offentligt biträde förordnas redan i ett tidigt stadium i en LVU-process (kapitel 9.4.4), liksom förslaget till förändring av 36 § LVU, 44 § LPT och 11 kap. 10 § SoL att barn alltid bör höras i domstol (kapitel 9.4.8). Vi vill betona att förslaget till ändring Utlänningslagen 1 kap. 11§ direkt använder sig av barnkonventionens formuleringar, något vi uppmanar till även i övriga lagförslag (kapitel 10.4.5).

Vi tillstyrker att barn alltid har rätt till information som de förstår och kan ta till sig och ser mycket positivt på detta tydliggörande i samtliga lagförslag. I synnerhet barn med funktionsnedsättningar har rätt att få informationen anpassad på så sätt att de kan ta till sig, förstå och vid behov klaga på den.

Kapitel 12 Oberoende barnrättsbyråer

Vi håller med utredningen om behovet av en aktör som ger stöd till barn som saknar tillräckligt stöd från vuxna i sin närhet. Vi efterlyser ett statligt ansvar för barns möjlighet att få sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda. Vi ställer oss bakom förslaget om finansiellt stöd till oberoende barnrättsbyråer och betonar vikten av att staten säkerställer en jämlikhet över landet. Vi vill understryka att barnrättsbyråerna inte får vara vinstdrivna konkurrenter till varandra utan bör i stor utsträckning samarbeta för att tillgodose barns behov i så stor utsträckning som möjligt.

Civilsamhället spelar en viktig roll i att hjälpa barn i utsatta situationer, i synnerhet barn som saknar förtroende för myndighetsväsendet. Ett förslag om inrättande av oberoende barnrättsbyråer får inte skyla över det grundläggande problemet, att de instanser som idag ska säkerställa att barn och unga får sina rättigheter och behov tillgodosedda inte lyckas med det. Svenska Kyrkans Unga efterlyser ett statligt ansvarstagande för barns klagomålmöjligheter och möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda och vill lyfta att Barnombudsmannen bör få ansvar för detta.

Svenska Kyrkans Unga håller med utredarna om behovet av att alla inblandade parter arbetar aktivt tillsammans för barnets bästa. Barnrättsbyråer och barnombud ska inte motverka socialtjänstens uppdrag, myndigheterna får inte heller gå in i dialoger med ett förakt mot barnrättsbyråerna. Oberoende barnombud ska finnas som ett stöd och trygghet för de barn som inte känner att någon är på deras sida.

Vidare uppmaningar

Svenska Kyrkans Unga vill lyfta behovet av fler utredningar för att säkerställa att barnkonventionen och övrig lagstiftning överensstämmer.

Barns egna berättelser i kapitel 3.2.5 vittnar om att rätten till offentligt biträde inte nödvändigtvis ger barn en reell möjlighet att få sin röst hörd, en erfarenhet som Svenska Kyrkans Unga delar. Vi vill därför belysa behovet av utredning kring åldersgränser för barns processbehörighet, att ge barn starkare processuell ställning och tilldelas ett eget juridiskt biträde i mål som rör dem.

Barns möjlighet att få sina behov och rättigheter tillgodosedda är en fråga om resurser. Svenska Kyrkans Unga uppmanar till god och jämlik finansiering av skola, socialtjänst, rättsväsende och kultur- och fritidsverksamhet för att säkerställa att alla barn får möjlighet att möta vuxna som kan se och tillgodose deras behov.

I remissvaret har Clara Olsson, förbundsordförande och Iris Borg Rundqvist, förbundsstyrelsen medverkat. Detta är i enighet med Svenska Kyrkans Ungas delegationsordning.

Clara Olsson

*Förbundsordförande Svenska Kyrkans Unga
Uppsala, 12 februari, 2024*